

1 dzień tydzień miesiąc rok

wsparcie dla nauczycieli
sześciolatków

Pierwszy dzień, tydzień, miesiąc, rok dziecka w szkole Wychowanie do samodzielności – wyzwanie dla nauczycieli i rodziców

Joanna Matejczuk

Instytut Psychologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Dziecko rozpoczynające edukację szkolną jest nie tylko chętne, ale i coraz bardziej gotowe do podejmowania nowych działań i brania odpowiedzialności za siebie. Środowisko domowe i szkolne powinno dostarczać wielu różnych ofert podtrzymujących naturalną tendencję dziecka do samodzielności oraz stwarzać wiele okazji, w których dziecko będzie miało możliwość radzenia sobie z zadaniami codziennego życia.

Cechy samodzielności

- ▶ odwaga i chęć podejmowania nowych wyzwań oraz opanowywania nowych obszarów
- ▶ gotowość korzystania ze wsparcia innych ludzi w razie potrzeby
- ▶ gotowość udzielania pomocy innym w razie potrzeby
- ▶ przyzwolenie sobie na popełnianie błędów czyli gotowość do działania mimo obaw
- ▶ radość i satysfakcja z podjętego wysiłku

Wychowanie do samodzielności

promuje przekonanie, że dziecko potrzebuje od dorosłych przestrzeni, przyzwolenia i wsparcia, aby tej samodzielności doświadczać – w świecie realnym, w świecie fantazji i zabawy, a także w otwierającym się świecie nauki i pracy.

Wspieranie rozwoju samodzielności dziecka to tworzenie takich warunków, aby dziecko:

- ▶ mogło czuć się odpowiedzialne, miało możliwość podejmować decyzje, planować działania i w razie potrzeby konsultować się oraz prosić o wsparcie innych ludzi →współdecydowanie w kwestii planowania wolnego czasu w domu i na przerwach w szkole, możliwość dokonywania wyborów ubrań, posiłków, zabaw, stopniowe podejmowanie odpowiedzialności za obowiązki szkolne
- ▶ mogło mieć poczucie wpływu na bieg zdarzeń, wyznaczane cele, przyjmowane sposoby działania → przyzwolenie na decydowanie o swoich rzeczach, zabawkach, zarządzanie swoimi pieniędzmi z kieszonkowego, możliwość wpływu na to, co dzieje się na przerwach lub w trakcie lekcji
- ▶ mogło angażować się w działania razem z dorosłymi i dziećmi w różnym wieku, gdzie doświadczy sytuacji uczenia się od siebie nawzajem oraz współpracy →wspólna z innymi samodzielność, partnerstwo w działaniu w różnych formach takich, jak praca zespołowa, projektowa i tutoring rówieśniczy, role dyżurnych w klasie
- ▶ mogło uczyć się, że odpowiedzialność za siebie i za innych jest czymś naturalnym, jest elementem zaufania między ludźmi →nie musi się wiązać z poczuciem przeciążenia, poczucia winy lub innymi nieprzyjemnymi emocjami

Współcześnie pojawia się wiele pokus w obszarze wychowania dzieci, za sprawą których naturalna dla dzieci samodzielność zostaje wypaczona. Może się to odbyć dwójkierunkowo – ograniczania albo nadmiaru samodzielności.

